

Pilk sisukorraale

Sissejuhatus	1
---------------------------	----------

I osa. Kas ma saan tõesti sellega hakkama?	7
---	----------

1. peatükk • Mis seal arvuti sees lõpuks on?	9
2. peatükk • Mis tüüpi arvuti peaksin ehitama?	21

II osa • Arvuti ehitamine	41
--	-----------

3. peatükk • Vundamendi ehitamine – kere ja emaplaat.....	43
4. peatükk • Mõtted ja mälestused – mälu ja protsessori lisamine.....	61
5. peatükk • Arvuti kolm meelt – pordid, hiir ja klaviatuur.....	73
6. peatükk • Pilt on väärt tuhandet sõna: videokaardi ja kuvari lisamine.....	89
7. peatükk • Tee ruumi – kõvaketas ja teised andmekandjad	111

III osa • Peenem kraam	133
-------------------------------------	------------

8. peatükk • CD-ROM-ile ja DVD-le keerud peale	135
9. peatükk • Arvuti, kärista üks marss!	153
10. peatükk • Modemid ja Interneti kutse.....	171

IV osa • Keeruka riistvara paigaldamine	187
--	------------

11. peatükk • SCSI-monstrumi rünnak.....	189
12. peatükk • Nii et tahad võrgutada?	205
13. peatükk • Kiire elu püsiühendusega.....	221
14. peatükk • Sisend ja väljund: skannerid, kaamerad, videohõive ja printerid ...	229
15. peatükk • Lauskasutaja lisavidinad.....	247

V osa • Kümnekaupa	259
---------------------------------	------------

16. peatükk • Kümme põhjust, miks mitte osta valmis arvutikomplekti.....	261
17. peatükk • Kümme ülesannet lauskasutaja-arvutile	267

18. peatükk • Kümme tähtsat koostamishõuannet	275
19. peatükk • Kümme viisi arvutit kiirendada.....	281
20. peatükk • Kümme asja, mida vältida nagu muhkmatku.....	287

1 osa • Lisad **293**

Lisa A • Kuidas valida operatsioonisüsteemi	295
Lisa B • Erialasõnastik	307

Sisukord

Sissejuhatus..... 1

Sellest raamatust	1
Raamatus kasutatavad kokkulepped	2
Mida sa ei pea lugema	2
Rumalad eelarvamused.....	2
Kuidas see raamat on korraldatud	3
I osa: Kas ma saan tõesti sellega hakkama?	3
II osa: Arvuti ehitamine	4
III osa: Vingete vidinate lisamine	4
IV osa: Keerukama riistvara lisamine.....	4
V osa: Kümnekaupa	4
VI osa: Lisad	4
Raamatus kasutatavad piktogrammide	5
Kuhu nüüd?	5

I osa. Kas ma saan tõesti sellega hakkama?..... 7

1. peatükk • Mis seal arvuti sees lõpuks on?..... 9

Igaüks võib personaalarvuti kokku panna.....	10
Kuidas ehitada paremat hiirelõksu (või arvutit)	11
Primaarne, esmatähtis, kõige olulisem, hädavajalik reegel	13
Veel üks primaarne, esmatähtis, kõige olulisem, hädavajalik reegel	13
Personaalarvuteid ehitatakse standardsetest detailidest.....	13
Arvutikomponentide lahtimõtestamine.....	14
Metalne mõisahooned.....	14
Megaburger	15
Silmailu	16
Pistikute kohad.....	17
Andmeladu	18
Pitsid-satsid.....	18
Komponentide ühendamise omavahel	19

2. peatükk • Mis tüüpi arvuti peaksin ehitama?21

Iseenda ülekuulamine: millised vajadused sul on?.....	21
Arvutivajaduste-küsimustele vastamine	23
Kavand nr 1 – Tõnissoni soodusklass.....	24

Kavand nr 2 – Nukitsamehe-eri.....	25
Kavand nr 3 – Leidur Nooniusse kuulus MÕV	27
Vaatame erilise kauba ka üle	28
Joonestamine, graafika, kenad pildid	28
Kodukontorisse ja väikeettevõttessef.....	30
Mozarti muusikaarvuti.....	30
Kõige tuusam pahade-kõmmutamise relv	31
Toome jupid ära.....	33
Enne ostmist tee taustauuringuid	33
Igal juhul tellin posti teel	34
Kuidas Internetist tellida	36
Vanade rontide puhtaksrookimine võib vahva olla!	36
Mis värk nende kasutatud detailidega on?.....	38

II osa • Arvuti ehitamine 41

3. peatükk • Vundamendi ehitamine – kere ja emaplaat 43

Kere pole pelgalt kast.....	44
Vajadustele vastava kerekuju valimine	45
Arvuti toitmine.....	47
Kuidas arvutit jahedana hoida	48
Lülitid, tulukesed ja muud rumalused	49
Nüüd nendest piludest	50
Emaplaat on su parim sõber	51
Emaplaatide mõõdud.....	52
Emaplaadi omadused	52
Haara aga kruvikeeraja ja paigalda emaplaat.....	54
Tüütud juhtmed, ma naeran teile näkku!.....	57
Emaplaadile pinget pakkumas.....	58
Tuled vilguvad, lülitid klõpsuvad, miski piiksub	58

4. peatükk • Mõtted ja mälestused – mälu ja protsessori lisamine. 61

Teavet protsessorite kohta.....	62
Celeronid ja Sempronid	62
Pentiumid ja Athlonid	63
Monstrum vajab aju.....	65
Lisa mälu, kuni kõik jääb meelde	67
Aeg tutvuda laienduspiludega.....	70
Anna särtsu!.....	72

5. peatükk • Arvuti kolm meelt – pordid, hiir ja klaviatuur 73

Milliseid porte eelistad?.....	74
Klaviatuuridest ja hiirtest (ning kassidest).....	78

Hiir on muteerunud	79
Klaviatuur, sisene!	81
Pordikaardi paigaldamine	83
Väliste portide ühendamine	85
Klaviatuuri ja osutusvidina ühendamine	86
Klaviatuuri paigaldamine	86
Hiire (või mõne muu osutusvidina) paigaldamine mujale kui USB- porti	87
Üheksa korda mõõda, üks kord lõika	87

6. peatükk • Pilt on väärt tuhandet sõna: videokaardi ja kuvari lisamine . . 89

Mina Tarzan, sina videokaart	89
Kiirendatud graafikaga täiskäik edasi	90
Kas 3D-video muudab kogu mu elu?	91
Aitäh mälu eest	94
Vaata ette! Digivideo planeedilt MPEG!	97
Mida ma veel videokaardilt vajan?	97
Märgista oma visuaalne territoorium	99
Kuvarisuuruste dešifreerimine (ja endale sobiva valimine)	100
Kuvarite punktisammu võrdlemine	100
Milline meeldiv värskendus	101
Mis veel kuvari heaks teeb?	102
Videokaardi paigaldamine	105
Kuvari ühendamine	106
Ohoo, mu arvuti juba käivitub... Peaaegu	108

7. peatükk • Tee ruumi – kõvaketas ja teised andmekandjad 111

„Kussss... Ma jahin kõvakettaid!“ - „Kas tuleb jaht või ei tule?“	
Kõvakettajaht. “	112
ATA-kõvakettad	112
SATA-kõvakettad	113
SCSI-kõvakettad	115
ATA-, SATA- ja SCSI-kõvaketaste võrdlus	116
Veel kõvaketastest	116
Igivana diskett elab ikka veel	118
Miks disketid enam popid pole?	118
Disketiseadme valimine	119
Ära kontrolleri unusta	119
Andmete varundamine	120
Lindiseadme valimine	121
Kuule, su ketas irdus just nüüdsama!	122
Zip: diskett pärast jõusaalis käimist	123
REV on saabunud	124
Kettakontrolleri ühendamine	124

ATA-kõvaketta paigaldamine.....	125
SATA-kõvaketta paigaldamine.....	128
Disketiseadme paigaldamine.....	128
Lintvarundusseadme paigaldamine.....	130
Arvuti seadistamine ja kõvaketta konfigureerimine.....	131
Kõvaketta vormindamine	132

III osa • Peenem kraam 43

8. peatükk • CD-ROM-ile ja DVD-le keerud peale. 135

Detailsemalt CD ja DVD kohta.....	136
Sisemised draivid.....	136
Välised draivid	137
Müüt CD-ROM-i ja DVD kiirusest.....	137
Draivide võitlus: sisemine välise vastu	139
Kuidas arvutist plaadimasinat teha	139
Mitme CD lugemine ühekorraga.....	140
Kas karp või sahtel?	140
Veel ihaldusväärseid omadusi CD-ROM-ide ja DVD-de juures.....	141
Mida DVD kohta teadma peab	142
Kas mul on arvutile DVD-d vaja?.....	144
Dekooderi-värgi selgituseks.....	145
Mida CD- ja DVD-kirjutite kohta teadma peab	145
Milleks kirjutada omaenda CD-sid ja DVD-sid?	146
Korduvalt kirjutatavad kettad: mis lugu nendega on?	148
ATA-liidesega CD- või DVD-seadme paigaldamine.....	150
Draiverite laadimine ja tehtu katsetamine	152

9. peatükk • Arvuti, kärista üks marss! 153

Põhitõed helikaartide kohta	154
Levinumatest helikaarditõugudest	154
Ära tarkvara unusta!	157
Laine, tabel on ees	157
Milleks mu kõrvadele kolmas mõõde?	158
„Saatke ruttu abivägesid, heli on mind ümber piiranud!“	159
MP3-fanaatikud, pange tähele!.....	159
Kas ma vajan MIDI-porte?	160
Üks, üks... Kas see mikrofoni töötab?	160
Kõlavaid sõnu kõlaritest.....	163
Bassikõlar: elevant kõlarite seas.....	164
Arvuti helisüsteemi kokkupanek	165
Helikaardi paigaldamine	165
Kõlarite ühendamise	166

Tarkvara seadistamine ja helikaardi katsetamine	168
Mikrofoni lisamine	168
Bassikõlari paigaldamine.....	169
10. peatükk • Modemid ja Interneti kutse	171
Modemiaabits	172
Kogu see kiiruse-asi lahtiseletatud kujul	173
Eesriide taga: modemistandardid.....	174
Kas maksate kaardi või karbitäie plekiga?	176
Faks on kurb tõsiasi.....	178
Faksmodemite head ja vead	178
Veel vahvaid faksifakte.....	179
Las modem räägib	180
Sisemise moderni paigaldamine	181
Välise jadamodemi ühendamine	183
Välise USB-modemi ühendamine	184
Tarkvara paigaldamine ja moderni katsetamine	185
IV osa • Keeruka riistvara paigaldamine.....	187
11. peatükk • SCSI-monstrumi rünnak.	189
Kas mul tegelikult üldse on SCSI järele vajadust?	190
Kuidas SCSI-t mõista	191
Veel pisut SCSI eristusnumbrite kohta	192
Veel pisut SCSI terminaatoritest.....	194
Väline SCSI.....	197
Poenimekiri SCSI-kaardi soetamiseks.....	198
SCSI-kaardi paigaldamine	199
Sisemise SCSI-seadme paigaldamine	200
Välise SCSI-seadme ühendamine	201
Tarkvara paigaldamine ja tehtud töö katsetamine	203
SCSI-seadmete rikkeotsing.....	203
12. peatükk • Nii et tahad võrgutada?	205
Võrgueelise tekitamine	206
Mugavus	206
Suhtlus.....	206
Koostöö.....	207
Ühendus.....	207
Milline võrguarhitektuur sobib sulle kõige paremini.....	208
Klient-server-võrkude ja võrdõigusvõrkude võrdlus.....	208
Võrgukomplektide võrdlus	209
Võrguopsüsteemi valik.....	211

Etherneti-võrguks vajaliku kokkukogumine	211
Veel pisut võrgukaartide kohta.....	213
Alati on erandeid!	215
Kasuta telefonijuhtmeid.....	215
Kasuta elektrijuhtmeid.....	216
Hülga traadid	216
Võrgukaardi paigaldamine	217
Keerdpaarikaabli ühendamine	218
Seadmete sisselülitamine.....	219
13. peatükk • Kiire elu püsiühendusega	221
Nuputa välja, kas sul on püsiühendust vaja	222
Kommunikatsioonitehnoloogia võrdlus.....	223
Liitumistasude lahtimõtestamine	226
Kuidas leida Interneti-teenusepakkuja	227
14. peatükk • Sisend ja väljund: skannerid, kaamerad, videohõive ja printerid	229
Skannerite suur ja imeline maailm	230
Kuidas skannerit looduses ära tunda	230
Sukeldume värvussügavustesse	233
Mitmes tiir läheb?	233
Eraldame eraldusvõimed üksteisest	234
Skannerid ja... Mark Twain?	235
Detailsemalt digitaalkaamerast.....	236
Digitaalse videohõive aeg on käes	239
Kuidas olla kindel, et su arvuti digivideoga hakkama saab.....	239
Ülejäänud digivideovidinad	239
Üksainus sõna: printerid, printerid, printerid!	241
Kas laser või tint?	241
Tindiprinterite eelised	243
Laserprinterite eelised	244
Rööppordiliidesega printeri paigaldamine	244
USB-skanneri, -hõiveseadme ja -printeri paigaldamine	245
15. peatükk • Lauskasutaja lisavidinad.	247
Otse satelliidieetris: Internet!	248
Mis on Interneti-satelliidiühenduse komplektis?	249
Kui kallis on Interneti-satelliidiühendus?	251
Olgu, see on tore küll, ent.....	251
Kuidas lugeda kiuslikku Macintoshi ketast.....	251
Vestame Quake'iga juttu.....	252
Meiegi peame Internetis kartmatult käia saama	253

Ohhoo! Ma saan arvutist raadiot kuulata ja telekat vaadata!	254
Andmete varundamine Internetti	255
Kas liigutad sina juhtkangi või liigutab tema sind?	256

V osa • Kümnekaupa

16. peatükk • Kümme põhjust, miks mitte osta valmis arvutikomplekti . . .261

Ise arvuti ehitamine lihtsalt maksab vähem!	261
Taaskasuta pruugitud riistvara	262
Kuidas variseb kokku müüt vägilasest	262
Edendagem valikuvabadust!	263
Naudi teadmiste omandamist.....	264
Säästa end transpordi- ja parandusprobleemidest.....	264
Ära maksa komplekteeritud tarkvara eest, osta vaid vajalikku.....	265
Välgi arvutimüügikogemust	265
Osta vaid neid marke, mida sa eelistad.....	266
Hangi igale seadmele täielik garantii	266

17. peatükk • Kümme ülesannet lauskasutaja-arvutile267

Unusta hiir	268
Valva oma toiteallikat!	268
Varunda, varunda, varunda	269
Appi tõttab diagnostikatarkvara	270
Pista klaviatuur sahtlisse	270
Peata viiruste levik	271
Korralda oma tarkvara	272
Kasuta oma hääle väge.....	272
Igaüks vajab head pildiredaktorit	273
Paar juhtnööri, kuidas hoida arvuti puhas kui prillikivi:	273

18. peatükk • Kümme tähtsat koostamisnõuannet275

Esmalt loe juhiseid! (Esimene reegel)	275
Loo täiuslik töötsoon.....	276
Hoia tundmatutel pisikestel objektidel silma peal	276
Tee kindlaks, et sul on kõik vajalik olemas	277
Kui vaja, karju appi	277
Pruugi magnetiga kruvikeerajat	278
Tekita endale varuosakarp	278
Varu aega: koostamise zen.....	279
Ära liiga vara kinni kaaneta	279
Kaablireegel: kontrolli ja siis kontrolli veelkord.....	279

19. peatükk • Kümme viisi arvutit kiirendada281

Defragmenti kõvaketast.....	281
Kuidas kasutada kiireimaid ühendusi.....	282
Paigalda rohkem mälu.....	282
Protsessor, gaas põhja!.....	283
Hoia taustapildid lihtsad.....	283
Paigalda kiire CD- või DVD-draiv.....	284
Kõrvalda residentsed programmid.....	284
Kiirenda Windowsi videokaardiga.....	285
Kasuta loomulikku failisüsteemi.....	285
Ära unusta turbolüliti!.....	286

20. peatükk • Kümme asja, mida vältida nagu muhkkatku287

Otsid antiikset kaup? Osta Pentium III protsessor.....	288
Ära eales sõltu diskettidest.....	289
Lülita välja mittevajalikud paroolid.....	290
Austa oma sõbra autoriõigusi.....	290
Su arvuti pole lasteaed.....	291
Ära heida rõõvlitega mesti.....	291
Ära hüppa kuvarisse ja toiteplokki tundmatus kohas.....	291
Välgi arvutite liisimist.....	292
Välgi tarkvara vanemaid versioone.....	292

VI osa • Lisad.....293

Lisa A

Kuidas valida operatsioonisüsteemi.....	295
Hakka iseenda konsultandiks.....	295
„Oota, pea kinni – ma kogun operatsioonisüsteeme!“.....	297
DOS: vana tööhobune on ikka veel elus.....	298
Windows 95, 98 ja Me: aitäh mälestuste eest.....	299
Windows 2003 Server: Microsofti esimene viiul.....	300
Windows XP: kivikuningas.....	301
Linux: see pole vaid tehnikahulludele!.....	303
Enne opsüsteemi paigaldamist.....	305

Lisa B

Erialasõnastik.....	307
---------------------	-----